

**Zbierka riešených
a neriešených príkladov**

1. BRIGÁDA

Nové

Príklad na riešenie:

Prvák na strednej škole Peter sa rozhodol, že si kúpi nový mobil za 180,- €, ktorý si vyhladol. Rodičia mu kúpu schválili pod podmienkou, že si na jeho kúpu zarobí. Peter si našiel dve rôzne ponuky na brigádu:

- roznášanie letákov
- venčenie psa.

Prvá ponuka: „Chceš si zarobiť bez veľkej námahy? Roznos letákov je to pravé pre teba!

Roznos letákov v nedeľu, utorok a piatok. Odmena za každý roznos 8,- €.“

Druhá ponuka: „Hľadám milého človeka s dostatkom času popoludní na starostlivosť o môjho psieho miláčika. Stačí venčiť a nakŕmiť každý deň aj cez víkend. Denná mzda 3,50 €.“

1. Ktorú z ponúk si má vybrať Peter, aby si mohol kúpiť mobil čo najskôr?

.....

2. Uved'te aspoň 2 pozitíva a 2 negatíva pri každej ponuke.

Pozitíva prvej ponuky	Negatívna prvej ponuky

Pozitíva druhej ponuky	Negatíva druhej ponuky

2. DEŇ DETÍ

Nový

Príklad na riešenie:

Pani učiteľka sa rozhodla, že kúpi na Deň detí pre svojich 25 žiakov nejakú sladkosť. V obchode s potravinami našla perníky s marhuľovým džemom, ktorých cena za kus bola 0,25 € a perníky s jahodovým džemom s cenou 0,24 € za kus, na ktoré bola 20% zľava. Pri pokladni si však všimla perníky so slivkovým džemom v akcii 4 + 1 zdarma za cenu 1,15 €.

1. Ako bola cena za perník s jahodovým džemom pred zlacnením:

- a) 0,30 €
- b) 0,25 €
- c) 0,28 €
- d) 0,26 €

2. Ak chce pani učiteľka nakúpiť pre svojich žiakov perníky za výhodnú cenu, pre ktoré by sa mala rozhodnúť.

.....

3. STANOVAČKA

Nový

Príklad na riešenie:

Piati kamaráti sa dohodli, že v lete pôjdu stanovať. Plánujú si kúpiť spoločne stan. Na jeho kúpu prispeje každý rovnakou sumou. Jeden z nich však teraz nemá peniaze. Preto ostatní zaplatia o 10,50 € viac ako bol pôvodný plán.

V ponuke majú dva typy stanov:

Názov	Počet osôb	Cena v €
Husky Boston	5	230,-
ColemanTraiblazen	5	205,-

1. Budú si môcť zo spoločných peňazí kúpiť stan z ponuky?

.....

2. Koľko by musel prispieť každý kamarát, ak by si chceli kúpiť stan Husky Boston?

.....

4. POBYT VO VYSOKÝCH TATRÁCH

Vecor

Príklad na riešenie:

Rodina Baníková plánuje v lete týždenný pobyt vo Vysokých Tatrách. Cestovná kancelária „Krásy Slovenska“ ponúka týždenný pobyt za 300,- € pre dospelého, dieťa má zľavu 50%. Cestovná kancelária „Slovakia Tour“ ponúka týždenný pobyt pre dospelého za 340,- €, pričom prvé dieťa má zľavu 50% a druhé 70%. Cestovná kancelária „Letom svetom“ ponúka týždenný pobyt za 400,- € pre dospelú osobu, prvé dieťa platí polovicu a každé ďalšie ide zadarmo.

1. Ktorá ponuka je pre rodinu Baníkovú najvýhodnejšia, ak pocestujú rodičia a dve deti?

Cestovné kancelárie	Ponuka v €
Cestovná kancelária „Krásy Slovenska“	
Cestovná kancelária „Slovakia Tour“	
Cestovná kancelária „Letom svetom“	

5. REKLAMÁCIA

Príklad

Príklad na riešenie:

Pani Jana si kúpila v stánku na trhu zimné čižmy, ktoré sa jej po 12 mesiacoch rozlepili. Pani Jana má doklad o kúpe, no nemá od topánok škatuľu. Rozhodla sa, že pôjde topánky čižmy reklamovať.

1. Označte pravdivosť alebo nepravdivosť výrokov krížikom:

Výroky	pravdivý	nepravdivý
<i>Na reklamáciu nemá nárok bez originálneho obalu.</i>		
<i>Na reklamáciu nemá nárok, lebo vypršala reklamačná lehota.</i>		
<i>Na reklamáciu má nárok bez ohľadu na dôvod poškodenia.</i>		
<i>Na reklamáciu nemá nárok, lebo nekupovala v kamennom obchode.</i>		

5. REKLAMÁCIA - RIEŠENIE

NOTO

Príklad na riešenie:

Pani Jana si kúpila v stánku na trhu zimné čižmy, ktoré sa jej po 12 mesiacoch rozlepili. Pani Jana má doklad o kúpe, no nemá od topánok škatuľu. Rozhodla sa, že pôjde topánky čižmy reklamovať.

1. Označte pravdivosť alebo nepravdivosť výrokov krížikom:

Výroky	pravdivý	nepravdivý
<i>Na reklamáciu nemá nárok bez originálneho obalu.</i>		X
<i>Na reklamáciu nemá nárok, lebo vypršala reklamačná lehota.</i>		X
<i>Na reklamáciu má nárok bez ohľadu na dôvod poškodenia.</i>	X	
<i>Na reklamáciu nemá nárok, lebo nekupovala v kamennom obchode.</i>		X

VÝPOČET ÚROKOV

Úver – je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov bankou klientovi za určitú náhradu – **úrok**. Banka sa stáva **veriteľom** a **klient dlžníkom**. Banka určí svojmu dlžníkovi úrok ako cenu úveru. Dlžník má záväzok voči banke a je povinný splatiť dlh s dohodnutým úrokom. Úrok je pre banku výnosom. Medzi veriteľom a dlžníkom vzniká úverový vzťah.

RPMN – ročná percentuálna miera nákladov – predstavuje celkové náklady spojené s úverom.

Výpočet:

1. Úrok za rok:

$$\acute{u} = \frac{k \times p}{100}$$

k – výška kapitálu
p – úroková miera

2. Úrok za mesiac

$$\acute{u} = \frac{k \times p \times m}{100 \times 12}$$

m – počet mesiacov

3. Úrok za deň

$$\acute{u} = \frac{k \times p \times d}{100 \times 360}$$

d – počet dní

Príklad – riešenie:

Vypočítajte úrok za jeden rok, ak náš vklad v banke je 500 € pri úrokovej miere 3% p.a..

$$\acute{u} = \frac{k \times p}{100}$$

k – výška kapitálu
p – úroková miera

$$\acute{u} = \frac{500 \times 3}{100}$$

$$ú = \frac{1500}{100} = 15 \text{ €}$$

Úrok za jeden rok pri vklade 500 € je 15 €.

Vypočítajte:

Úloha 1:

Otec vložil do banky na začiatku roka 1000 € s ročnou úrokovou mierou 3%. Koľko eur mu pripíše banka ku vkladu po uplynutí 8 mesiacov?

Úloha 2:

Stará mama našetrila pre vnučku 500 €, rodičia ich uložili na termínovaný účet so 6,8 % úrokovou mierou. Koľko eur pribudne ku vkladu od babky po uplynutí roku?

Úloha 3:

Vypočítajte úrok za 60 dní zo 4500 € pri úrokovej miere 2% p. a.

Úloha 4:

Firma si vkladá svoje peniaze do banky pri úrokovej miere 12% p.a.. Aký úrok má za $\frac{3}{4}$ roka pri vklade 20000 € ?

Úloha 5:

Vypočítajte úrokovú mieru, keď ku vkladu 3300 € pripíše banka na konci roka 120 €.

Úloha 6:

Na koľko % p.a. musí byť uložená istina 37 600 €, aby za 4 mesiace vyniesla úrok 1003 € ?

Úloha 7:

Aká je ročná úroková miera pôžičky, ak k požičanej sume 50 000 € zaplatíme za 6 mesiacov úroky 3750 € ?

Úloha 8:

Študent zaplatí za výlet 40 €, čo je 20 % z jeho platu. Aké má študent úspory?

Úloha 9:

Zamestnanec dostal 7 % zálohu vo výške 56 €. Koľko € je jeho mesačná mzda?

2. ročník

ŽIVNOST' VERZUS SPOLOČNOSŤ S. R. O.

Nie každý človek je zamestnanec. Svoje príjmy môže riešiť podnikaním a založiť si živnosť alebo spoločnosť s r. o. Ako živnostník z pohľadu zákona ostávate fyzickou osobou rovnako ako všetci zamestnanci, spoločnosť s ručením obmedzeným sa stáva právnickou osobou (dňom zápisu do obchodného registra).

Otázka na diskusiu:

Nájdite na internete, čo znamenajú skratky SZČO a s . r . o.

.....

Na území Slovenska má spoločnosť s ručením obmedzeným svoje historické korene v Rakúsko – Uhorsku. V roku 1906 bol prijatý zákon o spoločnostiach s ručením obmedzeným a v roku 1920 bola jeho pôsobnosť rozšírená aj na Slovensko.

Novo

Príklady na riešenie:

1. Kaderničky Jana a Lucia sa chcú osamostatniť. Jana si zakladá živnosť' a Lucia s. r. o. Rozhodni, ako na tom budú na začiatku podnikania:

a) Ktorá potrebuje menej peňazí na začiatok?	JANA – LUCIA
b) Ktorá môže s prácou skôr začať?	JANA – LUCIA
c) Ktorá je povinná viesť podvojné účtovníctvo?	JANA – LUCIA

2. Uved'te rozdiely medzi živnosť'ou a s. r. o.

	Živnosť'	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Založenie		
Ručenie		
Účtovníctvo		
Daň z príjmu		

ŽIVNOST' VERZUS SPOLOČNOSŤ S. R. O.

100%

Príklady na riešenie:

1. Kaderničky Jana a Lucia sa chcú osamostatniť. Jana si zakladá živnosť a Lucia s. r. o. Rozhodni, ako na tom budú na začiatku podnikania:

- a) Ktorá potrebuje menej peňazí na začiatok? **JANA – LUCIA**
b) Ktorá môže s prácou skôr začať? **JANA – LUCIA**
c) Ktorá je povinná viesť podvojnú účtovníctvo? **JANA – LUCIA**

2. Uved'te rozdiely medzi živnosťou a s. r. o.

	Živnosť	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Založenie	za cca 3 dni	za cca 10 pracovných dní
Ručenie	ručí celým svojim majetkom	ručí len do výšky svojho vkladu, min. 750,- a jeden spoločník min. 5 000,-
Účtovníctvo	jednoduché účtovníctvo	podvojnú účtovníctvo
Daň z príjmu	a) 15% pre živnostníkov a SZČO, ak ich zdaniteľný príjem nie je vyšší ako 49 790,-€ b) ak je ich príjem vyšší ako 49 790,- sadzba dane je 19% alebo 25%	a) 15%, ak zdaniteľné príjmy nepresiahli hranicu 49 790,- b) 21% ak zdaniteľné príjmy boli vyššie ako 49 790,-

3. ročník

CENA

Každý výrobok či služba má svoju hodnotu, a teda aj svoju cenu. Preto každý podnik, organizácia musí stanoviť cenu na svoje produkty, bez ohľadu na to, či ide o výrobok, tovar alebo službu. Cena sú všade okolo nás, len ich rôzne nazývame, napríklad nájom, školné, poplatky, úrok, honorár, príspevok, provízia, mzda a pod.

Cena v najužšom význame je suma účtovaná za výrobok a službu. Definovať ju môžeme viacerými spôsobmi:

- cena je peňažná suma dohodnutá na trhu medzi kupujúcim a predávajúcim pri kúpe a predaji produktov.
- cena je výmenná hodnota vyjadrená v peniazoch, ktoré su všeobecným ekvivalentom.
- cena je peňažné vyjadrenie hodnoty tovaru alebo služby.

CENA PRODUKTU V GASTRONOMICKOM ZARIADENÍ

Pri výpočte ceny jedál a nápojov v gastronómickom zariadení musíme poznať:

- receptúry
- nákupné ceny surovín bez DPH v €
- kalkulačnú prirážku (stanovuje si ju každé gastronómické zariadenie a zohľadňuje ostatné náklady, ktoré sú spojené s prípravou jedál a nápojov vrátane primeraného zisku)
- DPH (v súčasnosti 20%).

Pri tvorbe ceny jedál sa využíva tento kalkulačný vzorec:

Priame náklady na suroviny na 10 porcií

+ Kalkulačná prirážka

Cena vrátane kalkulačnej prirážky na 10 porcií bez DPH

+ DPH (20%)

Predajná cena s DPH na 10 porcií

Predajná cena s DPH na 1 porciu

Kalkulácie jedál a nápojov

Zadanie - postup výpočtu

Vypočítajte cenovú kalkuláciu 1 porcie jedla, ak kalkulačná prirážka je 180% a DPH 20%.

Názov jedla: Sliepka po zemplínsky

Počet porcií: 10

Por. Číslo	Názov suroviny	Hmotnosť v (g)	NC/kg	Prepočítaná cena
1.	Sliepka	2 500	3,5	8,75
2.	Slanina	200	5,2	1,04
3.	Soľ	30	0,25	0,008
4.	Bravčová masť	100	2,3	0,23
5.	Cibuľa	200	0,52	0,104
6.	Čierne mleté korenie	1	17,5	0,018
7.	Hlávková kapusta	2 500	0,57	1,425
8.	Maslo	100	5,15	0,515
9.	Vegeta	20	2,75	0,055
10.	Cesnak	15	3,05	0,046
Spolu:				12,191
Kalkulačná prirážka (180 %)				21,944
Cena vrátane KP				34,135
DPH (20 %)				6,83
Cena s DPH				40,97
Cena 1 porcie				4,10 €

Postup výpočtu:

Prepočítaná cena = hmotnosť (kg) x nákupná cena (NC v kg) - zaokrúhlime na tri desatinné miesta

KP = (prepočítaná cena spolu x 180): 100

Cena vrátane KP = prepočítaná cena spolu + kalkulačná prirážka (KP)

Daň z pridanej hodnoty (DPH = 20 %) = (cena vrátane KP x DPH): 100 - DPH zaokrúhlime na dve desatinné miesta

Cena s DPH = cena vrátane KP + DPH Cena 1 porcie = cena s DPH:10

Vypočítajte:

Úloha č. 1

Kalkulačný list

Vypočítajte cenovú kalkuláciu 1 porcie jedla, ak kalkulačná prirážka je 170% a DPH 20 %.

Cenu zaokrúhlite na 2 desatinné miesta.

Názov jedla: Vyprážený kapor

Počet porcií:10

Por. číslo	Názov suroviny	Hmotnosť v (g)	NC/kg	Prepočítaná cena
1.	Kapor	1 500	6,50	
2.	Sol'	30	1,25	
3.	Čierne mleté korenie	2	17,5	
4.	Vajce	3 (ks)	0,30 za ks	
5.	Mlieko	200	1,50	
6.	Múka hrubá	150	0,80	
7.	Syr- tehla	150	7,50	
8.	Slanina	200	7,90	
9.	Olej	300	3,10	
10.	Cesnak	20	3,05	

Úloha č. 2

Kalkulačný list

Vypočítajte predajnú cenu 1 porcie jedla, ak kalkulačná prirážka je 140% a DPH 20%.

Cenu zaokrúhlite na 2 desatinné miesta.

Názov jedla: Provensálske kura

Počet porcií:10

Por.č.	Suroviny	Hmotnosť v g	NC za kg	Prepočítaná cena
1.	Kurča	3100 g	3,50	
2.	Oravská slanina	200 g	5,90	

3.	Biele víno	2 dl	6,00	
4.	Sol'	30 g	1,30	
5.	Grilovacie korenie	3,5 g	10,20	
6.	Provensálske korenie	5 g	12,8	

Úloha č. 3

Kalkulačný list

Vypočítajte predajnú cenu 1 porcie jedla ak je kalkulačná prirážka 160% a DPH: 20%

Názov jedla: Čokoládové CRINKLES

Počet porcií: 10

Suroviny	Množstvo v g	Cena za kg	Prepočítaná cena
Čokoláda	225	17€/kg	
Maslo	60	8€/kg	
Vajcia	2ks	0,22€/ks	
Kryštálový cukor	120	1,29€/kg	
Vanilkový cukor	20	10€/kg	
Hladká múka	225	1,39€/kg	
Prášok do pečiva	4	14€/kg	
Práškový cukor	60	1,60€/kg	

Úloha č. 4

Kalkulačný list

Vykalkulujte predajnú cenu 1 porcie uvedeného jedla. Kalkulačná prirážka je 145 %.

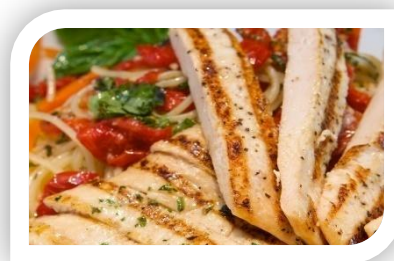
Stravovacie zariadenie je platiteľom dane z pridanej

hodnoty (DPH 20%). Predajnú cenu zaokrúhlite 2

desatinné miesta.

Názov jedla: **Grilované kuracie prsia s bazalkou**

Počet porcií: 10

P. č.	Názov suroviny	Jednotka množstva	Množstvo	Cena za jednotku	Prepočítaná cena surovín
1.	kuracie prsia	kg	2 kg	5,10	
2.	olivový olej	l	50 ml	8,00	
3.	morská soľ	kg	35 g	1,60	
4.	paprika červená mletá	kg	5 g	18,20	
5.	čierne korenie mleté	kg	5 g	12,80	
6.	bazalka	zväzok	zväzok	0,80	

Úloha č. 5

Kalkulačný list

Vypočítajte predajnú cenu 1 porcie jedla, ak kalkulačná prirážka je 120% a DPH 20%.

Cenu zaokrúhlite na 2 desatinné miesta.

Názov jedla: „**Plnený baklažán**“

Počet porcií:10

Por. číslo	Suroviny	Množstvo v (g)	Cena za jednotku	Prepočítaná cena
1.	Baklažán	5 ks	2,69	
2.	Paradajky	560 g	2,30	
3.	Cibuľa	200 g	0,65	
4.	Šampiňóny	300 g	2,84	
5.	Olej	100 g	1,40	
6.	Bobkový list	0,1 g	11,00	

Zadanie – výpočet cenovej kalkulácie nápoja

Kalkulačný list

Vypočítajte cenovú kalkuláciu nápoja, ak kalkulačná prirážka je 180 % a DPH 20 %.

Cenu zaokrúhlite na 1 desatinné miesto.

Kalkulácia miešaného nápoja „**Kráľovná slnka**“

Počet porcií:1

Por. číslo	Suroviny	Množstvo	Cena za jednotku	Prepočítaná cena
1.	Mango sirup	1 cl	10,- /l	0,1
2.	Grapefruitový džús	2 cl	1,- /l	0,02
3.	Tripllec	2 cl	17,- /l	0,34
4.	Peachtree	2 cl	15,- /0,7 l	0,429
5.	Sóda	1,5 dl	0,70/l	0,105
6.	Pomarančová ozdoba	1 ks	0,10/ks	0,1
	Spolu			1,094
	Kalkulačná prirážka 180 %			1,969
	Cena vrátane KP			3,063
	DPH (20 %)			0,61
	Cena s DPH			3,67 €

Cena 1 nápoja „Kráľovná slnka“ stojí 3,70 €.

Postup výpočtu:

Prepočítaná cena = množstvo v litroch x cena za liter (1)

KP = (prepočítaná cena spolu x 180): 100

Cena vrátane KP = prepočítaná cena spolu + kalkulačná prirážka (KP)

Daň z pridanej hodnoty (DPH = 20 %) = (cena vrátane KP x DPH): 100

DPH zaokrúhlime na dve desatinné miesta

Cena 1 nápoja = cena vrátane KP + DPH

Úloha č. 1

Kalkulačný list

Vypočítajte cenovú kalkuláciu nápoja, ak kalkulačná prirážka je 130% a DPH 20%.

Cenu zaokrúhlite na 2 desatinné miesta.

Darquiry

Kalkulácia miešaného nápoja „Darquiry“

Por. číslo	Suroviny	Množstvo	Cena za jednotku	Prepočítaná cena
1.	Bacardi	4 cl	14,6 /l	
2.	Lime cordial	2 cl	12,5 /l	
3.	Strawberrypure	4 cl	6,9 /l	
4.	Triplesec	2 cl	8,5 /l	

Úloha č. 2 Kalkulačný list

WhiteRussian

Vypočítajte predajnú cenu nápoja, ak KP je 150% a DPH je 20%.

Cenu zaokrúhlite na 1 desatinné miesto.

Por. Číslo	Suroviny	Množstvo	Cena za jednotku	Prepočítaná cena
1.	Vodka	5cl	10,50 € /0,7 l	
2.	Kávoový likér	2cl	15,30 € /0,7 l	
3.	Smotana	3cl	6 €/l	

Úloha č. 3

Kalkulačný list

Vypočítajte predajnú cenu 1 porcie nápoja, ak KP je 180% a DPH 20%.

Cuba Libre

Por. Číslo	Suroviny	Množstvo	Cena za jednotku	Prepočítaná cena
1.	CocaCola	10cl	1,90 €	
2.	Rum	4cl	22 €	
3.	Limetková šťava	1cl	1,60 €	

Úloha č. 4

Kalkulačný list

Vypočítajte cenovú kalkuláciu nápoja, ak KP je 160% a DPH 20%.

Zlatá Perla

Por. číslo	Suroviny	Množstvo	Cena za jednotku	Prepočítaná cena
1.	Jahodový sirup	1 cl	10 - /l	
2.	Grapefruit džús	2 cl	1,80,- /l	
3.	Tonic	1,5 cl	2,- /l	
4.	Vodka	3 cl	30,- /l	
5.	Pomarančová ozdoba	1 ks	0,30 /ks	

Úloha č. 5 Kalkulačný list

Vypočítajte predajnú cenu 1 nápoja, ak KP je 180% a DPH 20%.

Long Island Iced Tea

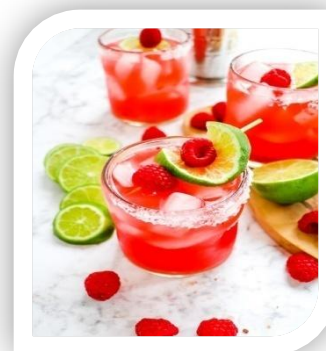
Por. Číslo	Suroviny	Množstvo	Cena za jednotku	Prepočítaná cena
1.	Tequila	1cl	23 €/l	
2.	Vodka	1cl	9 €/l	
3.	Gin	1cl	17 €/l	
4.	Triplesec	1cl	18 €/l	
5.	Biely rum	1cl	19 €/l	
6.	Citrónová šťava	1cl	4 €/l	
7.	Kolový nápoj	2dcl	1,50 €/l	

Úloha č. 6

Kalkulačný list

Vypočítajte predajnú cenu 1 nápoja ak kalkulačná prirážka je 150% a DPH 20%

Raspberry Margarita

Suroviny	Množstvo	Cena za 1	Prepočítaná cena
Tequila	4 cl	25 €/l	
Citrónový džús	3 cl	4 €/l	
Pomarančový džús	3 cl	2 €/l	
Ríbezl'ový sirup	3 cl	9,90 €/0,7l	

4.ročník DAŇOVÝ SYSTÉM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

PRIAME DANE

Otázka na diskusiu:

S akými daňami ste sa doteraz stretli.

Nové

Príklady na riešenie:

DAŇ ZA UBYTOVANIE

Daň za ubytovanie je miestna daň. Je to daň, ktorú platí ubytovaný tomu, kto ho ubytováva, napr. majiteľovi hotela, penziónu a pod. Ten ju následne musí odvieť mestu alebo obci, v ktorej je ubytovacie zariadenie. Takáto daň je zvyčajne na úrovni od 0,50 do 2,00 € za osobu a noc, podľa všeobecného záväzného nariadenia obce, mesta.

Objednali ste si pobyt na internete, zistíte, aká je daň za ubytovanie na jednu noc a osobu?

<https://relaxos.sk/kupelny-liecebny-pobyt-pro-patria-ensana-health-spa-hotel-a1-19219-sk.htm>

DAŇ ZA PSA

Pokiaľ vlastníte psa, či už v dome, alebo v byte, je povinnosť platiť zaňho daň za psa. Ide o psov starších ako 6 mesiacov.

1. Majitelia niektorých psov sú od dane za psa oslobodené. Zistíte, ktorých psov sa to týka.

2. Janko býva v Humennom, psíka má kastrovaného a vzal si ho z útulku. Býva v rodinnom dome. Koľko by mal platiť daň za psa?

Otázka na diskusiu:

Janko chová v byte psa. Jeho suseda Anička má v byte tri mačky. Janko si myslí, že aj Anička by mala platiť daň za svoje mačky. Nájdite tri dôvody, prečo by Anička mala platiť daň mestu a tri dôvody, prečo nie.

DAŇ ZA MOTOROVÉ VOZIDLO

Za každé motorové vozidlo, ktoré využíva cestnú sieť Slovenskej republiky a je požívané na podnikateľskú činnosť, musí jeho vlastník alebo držiteľ odvádzať daň za motorové vozidlo. Táto daň sa vypočíta podľa rôznych parametrov. Ročné sadzby dane sú právnym predpisom, nájdete ho v zbierke zákonov alebo na stránkach ústredného portálu verejnej správy.

Príklady na riešenie:

Kto všetko platí daň za motorové vozidlo?

➤ Zamestnanec jazdiaci do práce na bicykli.	ÁNO – NIE
➤ Živnostník, ktorý má auto kúpené na výkon živnosti.	ÁNO – NIE
➤ Majiteľ s. r. o. s dvomi autami v majetku s. r. o.	ÁNO – NIE
➤ Zamestnanec vykonávajúci prácu za pomoci firemného auta.	ÁNO – NIE
➤ Murár, ktorý pracuje na živnosť a pre svoju prácu si občas požičiava kamarátovu dodávku.	ÁNO - NIE

NA ČO SLUŽI DAŇOVÉ PRIZNANIE

Daňové priznanie je akt fyzickej či právnickej osoby, ktorý sa vykonáva vo vzťahu k štátu.

Jeho účelom je priznať príjmy, ktoré podliehajú dani stanovenej štátom. Výsledkom je vyčíslenie dane, ktorá sa môže porovnávať so zaplatenými daňovými preddávkami.

Vzniknutý daňový nedoplatok fyzická či právnická osoba odvedie štátu prostredníctvom daňového úradu. Daňové priznanie sa vždy vzťahuje k určitému obdobiu – zvyčajne kalendárny rok, a k špecifickej dani – dane z príjmu, dane z pridanej hodnoty.

Vector

Príklady na riešenie:

1. Dokedy je potrebné podať daňové priznanie pri dani z príjmu.

.....

2. Je možné požiadať o odklad termínu podania daňového priznania pri dani z príjmu.

.....

3. Aký je rozdiel medzi daňovým priznaním FO typu A a typu B.

.....

4. Rozhodni, kto si má podať ktoré daňové priznanie.

Popis činnosti	FO typ A	FO typ B	PO
Kamila je zamestnaná v galérii, popri tom maľuje obrazy, na čo má založená živnosť.			
Viktor je stolár, založil si firmu s. r. o., v ktorej súčasne pracuje.			
Iveta pracuje ako učiteľka na strednej škole a súčasne prenajíma cez letnú sezónu chatu na Domaši.			

NEPRIAME DANE

Nepriamymi daňami sú daň z pridanej hodnoty a spotrebné dane.

DAŇ Z PRIDANEJ HODNOTY

Sa vzťahuje na všetky tovary a služby, preto sa nazýva i univerzálnou daňou. V súčasnosti je základná sadzba dane 20%, no na niektoré tovary a služby sa vzťahuje tzv. znížená sadzba dane 10%, napr. ubytovacie služby, základné potraviny, knihy, lieky a pod.

Zaujímavosťou je, že prvýkrát na svete bola DPH zavedená vo Francúzsku v roku 1954. Jej ideovým zakladateľom bol Maurice Lauré. Najprv ju odvádzali do štátneho rozpočtu veľké spoločnosti, neskôr bola rozšírená na všetky spotrebiteľské oblasti.

Príklady na riešenie:

1. Nohavice stoja v obchode 24,- €. Koľko € z tejto ceny je DPH?

.....

2. Koľko by ste zaplatili za knihu, ktorá stojí 13,90 €, keby ste nemuseli platiť DPH?

.....

Otázka na diskusiu:

V iných krajinách existujú však často aj tri a viac sadzieb DPH, nájdite o ktoré krajiny ide a uveďte 3 výhody a 3 nevýhody takýchto sadzieb DPH.

.....

.....

DAŇ Z PRIDANEJ HODNOTY - RIEŠENIE

Sa vzťahuje na všetky tovary a služby, preto sa nazýva i univerzálnou daňou. V súčasnosti je základná sadzba dane 20%, no na niektoré tovary a služby sa vzťahuje tzv. znížená sadzba dane 10%, napr. ubytovacie služby, základné potraviny, knihy, lieky a pod.

Zaujímavosťou je, že prvýkrát na svete bola DPH zavedená vo Francúzsku v roku 1954. Jej ideovým zakladateľom bol Maurice Lauré. Najprv ju odvádzali do štátneho rozpočtu veľké spoločnosti, neskôr bola rozšírená na všetky spotrebiteľské oblasti.

Vector

Príklady na riešenie:

1. Nohavice stoja v obchode 24,- €. Koľko € z tejto ceny je DPH?

120 % 24,- €

1 % 24,- : 120 = 0,20 €

20 % 0,20 x 20 = 4,- €

Daň z pridanej hodnoty nohavíc sú 4,- €.

2. Koľko by ste zaplatili za knihu, ktorá stojí 13,90 €, keby ste nemuseli platiť DPH?

110 % 13,90 €

1 % 13,90 : 110 = 0,1264

100 % 100 x 0,1264 = 12,64 € (cena bez DPH)

Cena knihy bez DPH je 12,64 €.

5.ročník (APE) ROZPOČTOVÁ GRAMOTNOSŤ

Peniaze nás sprevádzajú po celý život. V priebehu života sa naše potreby, predstavy a nároky, ako s nimi hospodáriť, menia. (deti dostávajú od rodičov vreckové, študenti – príjem z brigády, pracujúci ľudia – mzdu za vykonanú prácu, dôchodcovia – starobný dôchodok...)

V každej situácii, v každom veku si musíme vedieť poradiť a spoľahnúť sa sami na seba. Vráťane vlastných finančných rozhodnutí. Preto je aktívna správa osobných financií nevyhnutnosťou.

Rodinný rozpočet

Predstavuje súhrn príjmov a výdavkov domácnosti. Je nástrojom, ktorý nám napovie, aká je naša finančná situácia.

Ak je príjem vyšší ako výdavky, výsledkom je prebytkový rozpočet – tvoríme úspory.

$$\text{Príjmy} > \text{Výdavky} = \text{Úspory}$$

Ak je príjem nižší ako výdavky, výsledkom je deficitný rozpočet – zadlžujeme sa.

$$\text{Príjmy} < \text{Výdavky} = \text{Dlhy}$$

Ideálny rodinný rozpočet

Ako by mal vyzeráť ideálny rodinný rozpočet? Viacero finančných odborníkov sa zhoduje na tom, že pre našu lepšiu finančnú gramotnosť je ideálne osvojiť si rozpočtové miery 10- 20- 30-40 a to nasledovne:

10% finančná rezerva

20% investície do aktív

30% splátky úverov

40% bežná spotreba

Rozpočet – vzor (Štvorčlenná rodina – otec, mama a 2 deti)

Príjmy	€	Výdavky	€
Mzda manžel	1200	Nájom	220
Mzda manželka	1000	Hypotéka	280
Prenájom	300	Telefóny	50
		TV a Internet	30
		Drogéria	50
		Strava	500
		Pohonné hmoty	150

		Sporenie	200
		Poistenie	150
		Oblečenie a obuv	100
		Zábava	60
		Krúžky	50
		Škola a škôlka	150
SPOLU:	2 500	SPOLU:	1990
ROZDIEL: Úspora	+510		

Rodinný rozpočet dokázu zruinovať mimoriadne situácie: strata zamestnania, choroba, tehotenstvo a narodenie dieťaťa, hospodárska kríza....

Preto každý potrebuje mať **finančnú rezervu** vo výške 3 až 6 mesačných plátov.

Pri kontrole našich výdavkov je vhodné položiť si tieto otázky:

Je všetko za čo vydávame svoje peniaze, naozaj pre nás dôležité? Veci, ktoré nakupujeme, naozaj nevyhnutne potrebujeme alebo ich iba chceme? Ak si na tieto otázky úprimne odpovieme, spravíme prvý krok k tomu, aby sme sa postupne stali pánmi svojho rozpočtu.

Úlohy:

1. Napíšte, aký druh príjmu máte a na čo najčastejšie mŕnate peniaze. Ako by ste riešili výpadok príjmu na zabezpečenie chodu vlastnej domácnosti ?
2. Zostavte svoj vlastný rodinný rozpočet. Na internete zistíte priemernú výšku príjmu vo vašej budúcej profesii. Na stranu výdavkov započítajte minimálne tieto položky: nájomné, elektrina, strava, cestovné/ pohonné hmoty, oblečenie. Ostatné položky vyplňte podľa vašich skutočných výdajov (diskotéka, posedenie s priateľmi v kaviarni, výlet, návšteva kina....)
3. Vypočítajte rozdiel medzi príjmami a výdavkami.
4. Porozmýšľajte a napíšte , čo by ste si v oblúbenom obchode radi kúpili. Vypočítajte podľa hodnoty tovaru, koľko hodín musíte odpracovať v rámci letnej brigády, keď priemerná hodinová sadzba je 4,50 €/hod.

Ako ušetriť za dovolenku

Rodina Úžasných sa chystá v lete na týždennú dovolenku k moru. (rodičia a 2 deti – 2 a 10 rokov). V ponuke cestovných kancelárií sa rozhodujú medzi týmito ponukami:

Základná cena (ubytovanie a strava)	Chorvátsko	Taliansko	Grécko
Cena za 2-izbový apartmán obsadený 2 dospelými	1000 €	1440	1190
3. osoba na prístelke	550 €	640	580
4. osoba na prístelke	500 €	569	549
1.dieťa 3-12 rokov na prístelke	160 €	149	300
2.dieťa 3-12 rokov na prístelke	130 €	129	249
Dieťa do 3 rokov na prístelke	59 €	89	149
Povinné príplatky			
Letiskové, servisné a palivové – osoba nad 12 rokov	149 €	149	179
Letiskové, servisné a palivové – osoba do 12 rokov	99 €	99	129
Poistenie proti úpadku CK	17 €	18	19
Cestovné poistenie na osobu za pobyt	14 €	16	18

Úlohy:

1. Vypočítajte, ktorý z ponúkaných zájazdov je pre rodinu Úžasných najvýhodnejší (najlacnejší)? Koľko rodina zaplatí za tento zájazd?
2. Po týždni zájazdy zlacneli. Zlacnenie sa týkalo celkovej ceny. Ktorý z ponúkaných zájazdov je teraz najvýhodnejší? Koľko rodina zaplatí za tento zájazd?

Krajina	Pôvodná cena zájazdu	Zľava po týždni	Cena po zľave
Chorvátsko		-10 %	
Taliansko		-30 %	
Grécko		-15 %	

3. Zisti pomocou internetu alebo katalógu nejakej cestovnej kancelárie, aké Firstminute/ Lastminute zájazdy sú v ponuke. Aké sú pri nich zľavy?

4. Vyznač v kalendári, kedy je možné kúpiť Firstminute/ Lastminute lyžovačku alebo pobyt pri mori.

Mesiac	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Lyžovačka												
More												

5. Nájdi na internete ponuku zájazdu na predĺžený víkend (5 dní) do Londýna a zisti, koľko by zaplatili dvaja dospelí za takýto zájazd. Sú v ponuke aj nejaké First / Lastminute?